

20946 II. 2. 9
d1

KOLENDARČIK

SLOVENSKI

za leto

1852.

Na svitlo dal

Dr. J. Bleiweis.



KO...ARČIK

SLOVENSKI

za

prestopno leto

1852.



Na svitlo dal

Dr. Janez Bleiweis.

V LJUBLJANI.

Natisnil Jožef Blaznik.

20946

2332



II L. 9

20.946

June 1

Dr. James H. Stewart



63171948

Posvečenje.

Pervokrat se „koledarčik slovenski“ približa v ti obliki k Vam, dragi domorodci in mile domorodke! Pred malo tedni še celo tega sanjal ni, da bo šel po svetu. Ali — ko je slišal, da bratec njegov lanski hoče letos doma ostati, se je spravil urno na pot; je nabral, kar je v naglici mogel in spletel si venec — ne brez krasnih cvetlic —, ki ga Vam podá za novo, Bog daj! veselo leto.

Ali, dragi domorodci! to Vam „koledarčik“ brez ovinkov pové (le prosi, da je zavoljo tega pri Vas ne saméri): da ne želi le samih Vas obiskati, ne le samim Vam se prikupiti; njegove iskrene želje so — očitno jih pové — da bi tudi hčerke naše mile matere Slave ga prijazno sprejele

Pokloni se tedaj „koledarčik slovenski“ tudi blagim Slovenkam; naj mu dobrovoljno odločijo mestice med ličnimi „almanahi“ ptujih jezikov. Saj je kroták, kakor vés narod njegov, in ne sovraži nikogar. »Bodimo pravični pravičnemu ptujimu — je géslo njegovo — »ker, kdor ptuje spoštuje, zna nar boljše svoje ceniti in ljubiti«.

Ker je pa „koledarčik“ skos in skos pošten Slovenec, jo pa tudi odkritosérčno pové: zakaj mu je toliko mar, da ga tudi Slovenke prijazno sprejmejo. Niso te želje brez pretljubja za naš slovenski narod. Kakor, po starim pregovoru, gospodinja tri vogle hiše podpira, tako tudi naše mile domorodke, — oj, da bi jih brez števila veliko bilo! — snajo biti slovenšini močna podpora. Domača reč — misli „koledarčik“ — bo takrat nar krasniši cvetela, ko bomo vidili v rokah iskrenih rojakinj vsaciga stana tudi slavenske knjišice, — ko bojo one prepevale zraven drugih pesem tudi slavenske pesmice. Prepričate se bojo, da tudi jezik častitljive matere Slave je lep, — da tudi slavenske pesmi so lepe.

To želi domovini iz serca „koledarčik slovenski“, ter se prijazno priporóči blagim domorodkam in vertim domorodcam.



Leto 1852

ima 366 dni ali 52 tednov in 2 dni,
se začne s četrtekam in se jenja s petkam, in je

| | | | |
|-------|------|---------------------|-----------------------------------|
| 7852. | leto | po stvarjenju sveta | po Suidu. |
| 7486. | „ | „ | 70 tolmačnikih sv. pisma. |
| 7362. | „ | „ | novogerskim številu. |
| 7052. | „ | „ | Eusebiu in rimskim martirologiju. |
| 6565. | „ | „ | Julianskim številu. |
| 6031. | „ | „ | starožidovskim številu. |
| 5835. | „ | „ | kristianskim številu. |
| 5613. | „ | „ | novožidovskim številu. |
| 1852. | „ | rojstvu Kristusa. | |
| 1819. | „ | smerti Kristusovi. | |

Godovinsko številstvo za leto 1852.

| | | | |
|---------------------------|--------------|--------------------------------|------------------|
| Zlata številka | 10 | Velika noč | 11. mal. travna. |
| Epakta | IX | Binkošti | 30. vel. travna. |
| Solčni krog | 13 | Kvatre: 3. sušca, 2. rožnika, | |
| Rimska številka | 10 | 15. kimovca in 15. grudna. | |
| Nedeljska čerka | DC | 1. Adventna nedelja 28. listo- | |
| Pepelnica | 25. svečana. | pada. | |

Opomba. Postni dnevi so vsi dnevi od pepelnice do velike sabote; drugi so s † zaznamovani.

Med božičem in pepelnico je 8 tednov in 5 dni ali 61 dni.

Mraknjenja o letu 1852.

To leto bo solnce trikrat mraknilo, kar se pa v naših krajih nobenkrat vidilo ne bo. Luna bo trikrat mraknila.

1. Luna mrakne 7. prosijнца popolnoma; začetik je ob 5. uri 16 min. zjutraj. Med mraknjenjem luna zajde.
2. Solnce mrakne 21. prosijнца, pri nas nevidno.
3. Solnce mrakne 17. rožnika, nevidno.
4. Luna mrakne 1. mal. serpana, nevidno.
5. Solnce mrakne 11. grudna, nevidno.
6. Luna mrakne 26. grudna, nevidno.

Čvetere letne dôbe po solčnim hoduh.

| | | |
|-----------------------------|--|-----------------------------|
| Spomlad se začne 20. sušca. | | Jesen se začne 22. kimovca. |
| Leto se začne 21. rožnika. | | Zima se začne 21. grudna. |

Prosij nec, slovensko.

Šećanj, ilirsko.

Łedź, česko.

Styczeń, poljsko.

Januar, ruško.

Eismond, nemško.

Gennajo, laško.

Télhó, madžarsko.

Janvier, francosko.

January, angleško.



ima 31 dni.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|---|--|
| 1 Četertik | A <i>Novo léto.</i> |
| 2 Petik | B Makarij, pušavnik. |
| 3 Sabota | C Genoveva, devica. |
| Angel se prikaže Jožefu v Egiptu. Mat. 2, 19-23 | |
| 4 Nedelja | D Tit, škof. |
| 5 Ponedelj | Telesfor, papež. |
| 6 Torik | <i>So. 3 Kralji.</i> |
| 7 Sreda | Nicet, škof. ☉ |
| 8 Četertik | Severin, opat. |
| 9 Petik | Julian, mučenec. |
| 10 Sabota | Nikanor, diakon. |

Ko je bil Jezus 12 let star. Luk. 2, 42-52.

| | |
|-------------|--------------------------|
| 11 Nedelja | D 1 Higin, papež. |
| 12 Ponedelj | Ernst, opat. |
| 13 Torik | Hilarij, škof. |
| 14 Sreda | Feliks, mučenec. ☾ |
| 15 Četertik | Paul, prvi pušavnik. |
| 16 Petik | Marcel, papež. |
| 17 Sabota | Anton, pušavnik. |

Od ženitnine v Kani Galilejski. Jan. 2, 1-11

| | |
|-------------|--|
| 18 Nedelja | D 2 <i>Imé Jezus.</i> Priska, devica. |
| 19 Ponedelj | Kanut, kralj. |
| 20 Torik | Boštjan, mučenec. |
| 21 Sreda | Neža, devica mučenica. ☉ |
| 22 Četertik | Vincenci, mučenec. |
| 23 Petik | Device Marije poroka. |
| 24 Sabota | Timotej, škof. ☽ |

Od goboviga in stotnika. Mat. 8, 1-13.

| | |
|-------------|------------------------------------|
| 25 Nedelja | D 3 S. Paula spreobrenenje. |
| 26 Ponedelj | Polikarp, škof mučenec. |
| 27 Torik | Janez Krizostom. |
| 28 Sreda | Paulin, patriarh. |
| 29 Četertik | Franc Salezij, škof. ☾ |
| 30 Petik | Martina, devica mučenica. |
| 31 Sabota | Peter Nolask, spoznovavec. |

Sprej

☉ Šip v sredo 7. d. ob 7. uri 20 min. zjutraj.

☾ Zadnji krajec v sredo 14. d. ob 2. uri 29 min. zjutraj.

☉ Mlaj v sredo 21. d. ob 8. uri 37 min. zjutraj.

☾ Pervi krajec v četertik 29. d. ob 11. uri 45 min. zjutraj

Solnce stopi v znamenje vodnarja 20. d. tega mesca.

Dan raste v tem mescu od 8 ur 32 min. do 9 ur 29 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu stanovitni mraz. o zadnjim krajeu oblačno, o mlaju burja, dež in sneg. o pervim krajeu stanovitno dežuje.

Po Heršelnju:

O šipu vihar. O zadnjim krajeu vihar in sneg.

O mlaju s severjem dež, z izhodnikom sneg.

O pervim krajeu mraz, merzel veter.

Svečan, slovensko.

Veljača, ilirsko.

Unor, česko.

Luty, poljsko.

Februar, rusko.



ima 29 dni.

Thaumond, nemško.

Febbrajo, laško.

Télutó, madžarsko.

Février, francosko.

February, angleško.

Dan in teden

Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli

Od viharja na morju. Mat. 8, 23-27.

| | | |
|---|-------------------|---------------------------|
| 1 | Nedelja D4 | Ignacij, škof mučenec. |
| 2 | Ponedeljk | <i>Svečnica.</i> |
| 3 | Torik | Blaž, škof mučenec. |
| 4 | Sreda | Andrej Korzin, škof. |
| 5 | Četertik | Agata, devica mučenica. ☉ |
| 6 | Petik | Rotia, devica mučenica. |
| 7 | Sabota | Romuald, opát. |

Od delavcov v vinogradu. Mat. 20, 1-16.

| | | |
|----|------------------|-------------------------------------|
| 8 | Nedelja D | <i>Septuagesima.</i> Janez iz Mate. |
| 9 | Ponedeljk | Apolonia, devica mučenica. |
| 10 | Torik | Skolastika, devica. |
| 11 | Sreda | Deziderij, škof. |
| 12 | Četertik | Eulalia, devica mučenica. ☉ |
| 13 | Petik | Katarina Ricci, devica. |
| 14 | Sabota | Valentin, mašnik mučenec. |

Od sejavca in semena. Luk. 8, 4-15.

| | | |
|----|------------------|--|
| 15 | Nedelja D | <i>Sexages.</i> Faustina in Jovita, m. |
| 16 | Ponedeljk | Juliana, devica mučenica |
| 17 | Torik | Silvin, škof. |
| 18 | Sreda | Prepedigna, mučenica. |
| 19 | Četertik | Konrad, pušavnik. |
| 20 | Petik | Euhelij, škof, ☉ |
| 21 | Sabota | Eleonora, kraljica. |

Od slepiga pri Jerihi. Luk. 18, 31-43.

| | | |
|----|------------------|------------------------------------|
| 22 | Nedelja D | <i>Quinquag.</i> S. Petra stol. |
| 23 | Ponedeljk | Marjeta iz Kortone. |
| 24 | Torik | Pust. <i>Prestopni dan.</i> |
| 25 | Sreda | <i>Pepelnica.</i> Matija, apostel. |
| 26 | Četertik | Viktoria, mučenica. |
| 27 | Petik | Aleksander, škof. |
| 28 | Sabota | Leander, škof. ☉ |

Jezus se je postil 40 dni. Mat. 4, 1-11.

| | | |
|----|------------------|--------------------------------|
| 29 | Nedelja C | <i>Invocavit.</i> Roman, opát. |
|----|------------------|--------------------------------|

Spremin lune.

☉ Šip v četertik 5. d. ob 8. uri 3 min. zvečer.

☾ Zadnji krajec v četertik 12. d. ob 11. uri 13 min. zjutraj.

☉ Mlaj v petik 20. d. ob 2. uri 5 min. zjutraj.

☾ Pervi krajec v saboto 28. d. ob 6 uri 42 min. zjutraj.

Solnce stopi v znamenje rib 18. dan tega mesca.

Dan raste v tem mesecu od 9 ur 34 min. do 10 ur 56 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu burja, dež in sneg, o zadnjim kraju vetrovno vreme, o mlaju burja zjasnuje, o prvim kraju merzlo in lepo vreme.

Po Heršelnu:

O šipu dež in sneg z jugam ali zahodnjikam.

O zadnjim kraju mraz in merzel veter.

O mlaju sneg in vihar.

O prvim kraju vihar.

Sušec, slovensko.
 Ošujak, ilirsko.
 Bresen, česko,
 Marzec, poljsko.
 Mart, rusko.



ima 31 dni.

Lenzmond, nemkšo.
 Marzo, laško.
 Tavaszellő, madžarsko.
 Mars, francosko.
 March, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--|---|
| 1 Ponedeljk | Albin, škof. |
| 2 Torik | Simplicij, papež. |
| 3 Sreda | † <i>Keatre</i> . Kunigunda, cesar. |
| 4 Četertik | Kazimir, spoznovavec. |
| 5 Petik | † Friderik (Miroslav), opat. |
| 6 Sabota | † Koleta, devica. ☉ |
| Jezus se je spremenil na gori. Mat. 7, 1-11. | |
| 7 Nedelja | C <i>Reminiscere</i> . Tomaž Akvin. |
| 8 Ponedeljk | Janez od Boga, spoznovav. |
| 9 Torik | Ciril in Metod, škofa. |
| 10 Sreda | 40 mučencov. |
| 11 Četertik | Heraklij, mučenec. |
| 12 Petik | Gregor, papež. ☾ |
| 13 Sabota | Modesta, devica. |
| Jezus hudiča izganja. Luk. 11, 14-28. | |
| 14 Nedelja | C <i>Oculi</i> . Matilda, kraljica. |
| 15 Ponedeljk | Seren, mučenec. |
| 16 Torik | Hilari, škof. |
| 17 Sreda | <i>Sredapost</i> . Jedert, devica. |
| 18 Četertik | Eduard, kralj. |
| 19 Petik | <i>Jožef</i> , ženin Marie device. |
| 20 Sabota | Joahim, oče Marie device. ☉ |
| Jezus nāsiti 5000 mož. Jan. 6, 1-15 | |
| 21 Nedelja | C <i>Laetare</i> . Benedikt, opát. |
| 22 Ponedeljk | Oktavian, mučenec. |
| 23 Torik | Viktorian, mučenec. |
| 24 Sreda | Gabriel, angelj. |
| 25 Četertik | <i>Marie oznanjenje</i> . |
| 26 Petik | Emanuel, mučenec. |
| 27 Sabota | Rupert, škof. |
| Judje hočejo Jezusa kamnjati. Jan. 8, 46-59 | |
| 28 Nedelja | C <i>Judica</i> . Guntrand, kralj. ☉ |
| 29 Ponedeljk | Eustazij, mučenec. |
| 30 Torik | Kvirin, mučenec. |
| 31 Sreda | Balbina, devica. |

Spremin lune.

☾ Šip v saboto 6. d. ob 6. uri 41 min. zjutraj.

☾ Zadnji krajec v petik 12. d. ob 9. uri 40 min. zvečer.

☾ Mlaj v saboto 20. d. ob 7. uri 53 min. zvečer.

☾ Pervi krajec v nedeljo 28. d. ob 10. uri zvečer.

Solnce stopi v znamenje ovna 20. d. tega mesca.

Dan raste v tem mescu od 10 ur 58 min. do 12 ur 34 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu merzlo in jasno, o zadnjim krajeu stanovitno jasno vreme, o mlaju neprijetno in mras, o pervim krajeu vihar, dež in sneg.

Po Heršelnau:

O šipu vihar. O zadnjim krajeu dež in sneg z jugam ali zahodnjikam.

O mlaju dež in sneg z jugam ali zahodnjikam.

O pervim krajeu lepo.

DNEVNIK.

nestanoviten polovica, druga
polovica sereno in toplo.

März. Anmänteluf und zinneluf unlt.

2. Bund gefüht zum Pfarsauf 11. März

~~am 14. März die Pfarr 10. Auf Balag~~

22. März zum Auf Auf

DNEVNIK.

cel mesenc soncno in per
jetno
Agmill. Anmündung und künft. Abrechnung

G. Zimmernberg 3/6

30. März d. j. für den Betrag

Mali traven, slovensko.

Travanj, ilirsko.

Duben, česko.

Kwiecien, poljsko.

Апрель, rusko.



ima 30 dni.

Ostermond, nemško.

Aprile, laško.

Tavaszhó, madžarsko.

Avril, francosko.

April, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--------------|--|
| 1 Četertik | Valerik, opát. |
| 2 Petik | <i>Maria 7 žalost</i> . Franciz Paule. |
| 3 Sabota | Rihard, škof. |

Jezus jezdi v Jeruzalem. Mat. 21, 1-9.

| | |
|-------------|--|
| 4 Nedelja | C <i>Cvetna nedelja</i> . Izidor. ☉ |
| 5 Ponedeljk | Vincenc Fererij, spoznovav. |
| 6 Torik | Sikst, papež. |
| 7 Sreda | Hegesip, spoznovavec. |
| 8 Četertik | <i>Veliki četertik</i> . Dionizij, šk. |
| 9 Petik | <i>Veliki petik</i> . Maria Kleofa. |
| 10 Sabota | <i>Velika sabota</i> . Apolonij, muč. |

Jezus vstane od smerti. Mark. 16, 1-7.

| | |
|--------------|---|
| 11 Nedelja | C <i>Velika nedelja</i> . Leon, pap. ☉ |
| 12 Ponedeljk | <i>Veliki ponedeljk</i> . Julij, papež. |
| 13 Torik | Hermenegild, mučenec. |
| 14 Sreda | Lidvina, devica. |
| 15 Četertik | Anastazija, mučenica. |
| 16 Petik | Kalist, mučenec. |
| 17 Sabota | Anicet, papež. |

Jezus pride pri zapertih durih. Jan. 20, 19-31.

| | |
|--------------|-------------------------------------|
| 18 Nedelja | C <i>Quasimodogeniti</i> . Kolocer. |
| 19 Ponedeljk | Hermogen, mučenec. ☉ |
| 20 Torik | Sulpicij, mučenec. |
| 21 Sreda | Anzelm, škof. |
| 22 Četertik. | Soter in Kaji, papeža muč. |
| 23 Petik | Adalbert, škof. |
| 24 Sabota | <i>Juri</i> , mučenec. |

Od dobrega pastirja. Jan. 10, 11-16.

| | |
|--------------|--|
| 25 Nedelja | C <i>Misericordias</i> . Marka, evang. |
| 26 Ponedeljk | Klét, papež. |
| 27 Torik | Peregrin, spoznovavec. ☉ |
| 28 Sreda. | Vital, mučenec. |
| 29 Četertik | Peter, mučenec. |
| 30 Petik | Katarina Senenska, devica. |

Spremin lune.

☉ Šip v nedeljo 4. d. ob 3. uri 34 min. zvečer.

☾ Zadnji krajec v nedeljo 11. d. ob 10. uri 10 min. zjutraj.

☉ Mlaj v ponedeljk ob 0 uri 56 min. zvečer.

☾ Pervi krajec v torik 27. d. ob 9. uri 13 min. zjutraj.

Solnce stopi v znamenje junca 20. d. tega mesca.

Dan raste v tem mescu od 12 ur 38 min. do 14 ur 8 min.

Namisljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu vetrovno in dež, o zadnjim krajcu stanovitno dežuje, o mlaju burja, mrazlo in jasno vreme, o pervim krajcu nestanovitno vreme.

Po Heršelnu:

O šipu jasno in lepo.

O sadnjim krajcu veliko dežja.

O mlaju veliko dežja.

O pervim krajcu spremenljivo.

Velki traven, slovens.

Svibanj, ilirsko.

Kveten, česko.

Maj, poljsko.

Maj, rusko.



ima 31 dni.

Wonnemond, nemško.

Maggio, laško.

Tavassutó, madžarsko.

Mai, francosko.

May, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangelij |
|--------------|---|
| 1 Sabota | Filip in Jakop, aposteljna. |

Spremin lune.

☉ Šip v ponedeljk 3. d. ob 11. uri 33 min. zvečer.

☾ Zadnji krajec v torik 11. d. ob 0 uri 34 min. zjutraj

☉ Mlaj v četertik 19. d. ob 4. uri 26 min. zjutraj.

☾ Pervi krajec v sredo 26. d. ob 4. uri 49 min. zvečer.

Sonce stopi v znamenje dvojčičov 21. d. tega mesca.

Dan raste v temmescu od 14 ur 10 min. do 15 ur 18 min.

Še malo, in me ne bote vidili. Jan. 16, 16-22.

| | |
|-------------|-------------------------------------|
| 2 Nedelja | ☾ <i>Jubilato</i> . Atanazij, škof. |
| 3 Ponedeljk | Znajdenje s. križa. ☉ |
| 4 Torik | Florijan, mučenec. |
| 5 Sreda | Pij, papež. |
| 6 Četertik | Janez pred latinskimi vratmi. |
| 7 Petik | Stanislav, škof. |
| 8 Sabota | Prikazini s. Mihela. |

Grem k njemu, kateri me je poslal. Jan. 16, 5-11.

| | |
|--------------|-------------------------------------|
| 9 Nedelja | ☾ <i>Cantate</i> Gregor Nac., škof. |
| 10 Ponedeljk | Izidor, kmet. |
| 11 Torik | Fabij, mučenec. ☉ |
| 12 Sreda | Pankrac, mučenec. |
| 13 Četertik | Servacij, škof. |
| 14 Petik | Bonifacij, mučenec. |
| 15 Sabota | Sofia, udova. |

Kar bote v mojim imenu prosili. Jan. 16, 23-30.

| | |
|--------------|---|
| 16 Nedelja | ☾ <i>Rogate</i> . Janez Nepomučan. |
| 17 Ponedeljk | Jošt, opát. |
| 18 Torik | ☾ <i>Križev teden</i> { Feliks. Kantalic, sp. |
| 19 Sreda | |
| 20 Četertik | <i>Nobohod Kristus</i> Bernardin. |
| 21 Petik | Sinezij, mučenec. |
| 22 Sabota | Venust, mučenec. |

Kadar pride učenik. Jan. 15, 26-27. 16, 1-4.

| | |
|--------------|----------------------------------|
| 23 Nedelja | ☾ <i>Exaudi</i> Desiderij, škof. |
| 24 Ponedeljk | Joana Kuca. |
| 25 Torik | Urban, papež. |
| 26 Sreda | Filip Neri, mašnik. ☉ |
| 27 Četertik | Magdalena Paci, devica. |
| 28 Petik | Vilhelm, vojvoda. |
| 29 Sabota | † Maksim, škof, mučenec. |

Ako kdo mene ljubi. Jan. 14, 23-31.

| | |
|--------------|---------------------------------------|
| 30 Nedelja | ☾ <i>Binkosti</i> . Ferdinand, kralj. |
| 31 Ponedeljk | <i>Binkostni poned</i> Kancijan. |

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu lepo in toplo vreme, o zadnjim krajcu soparno, nestanovitno vreme, o mlaju oblačno, dež, o pervim krajcu jasno in toplo.

Po Heršclnu:

O šipu veliko dežja.

O zadnjim krajcu lepo.

O mlaju dež.

O pervim krajcu lepo.

DNEVNIK.

cel mesenc sončno in perjetno,
uzgna juv rumen P. Strany

DNEVNIK.

sončno cel mesec
razumnih miselnih

7 Junij 4. Ljubljana
8 " 7. " "

~~10. Junij 10. Ljubljana~~
~~23. Junij 10. Ljubljana~~
~~3. Avgust 10. Ljubljana~~

Zelo vam 26. Oktobra 1852
vaša misel 10. Ljubljana

Rožnik, slovensko.
Lipanj, ilirsko.
Červen, česko.
Czerwiec, poljsko.
Junij, rusko.



ima 30 dni.

Sommermond, nemško.
Giugno, laško.
Nyárelő, madžarsko.
Juin, francosko.
June, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--------------|--|
| 1 Torik | Gratinian, mučenec. |
| 2 Sreda | † <i>Kvatre</i> . Erazem, škof. ☉ |
| 3 Četertik | Klotilda, kraljica. |
| 4 Petik | † Kvirin, škof mučenec. |
| 5 Sabota | † Bertrand, škof. |

Bodite usmiljeni. Luk. 6, 36-42.

| | |
|---------------------|-------------------------------------|
| 6 Nedelja C1 | <i>S. Trojica</i> . Norbert, škof. |
| 7 Ponedelj | Robert, opat. |
| 8 Torik | Medard, škof. |
| 9 Sreda | Primož in Felicijan, muč. ☉ |
| 10 Četertik | <i>S. Telo</i> . Marjeta, kraljica. |
| 11 Petik | Barnabas, apost. |
| 12 Sabota | Janez Fakundo, spoznovavec. |

Od velike večerje. Luk. 14, 16-24.

| | |
|----------------------|-------------------------------------|
| 13 Nedelja C2 | Anton Paduan, spoznovavec. |
| 14 Ponedelj | Basilij, škof. |
| 15 Torik | Vid in tovarši, mučeniki. |
| 16 Sreda | Beno, škof. |
| 17 Četertik | Rajner, spoznovavec. ☉ |
| 18 Petik | <i>Serce Jezusovo</i> . Marka in M. |
| 19 Sabota | Gervazij in Protazij, mučen. |

Od zgubljenе ovce. Luk. 15, 1-10.

| | |
|----------------------|-----------------------------|
| 20 Nedelja C3 | Silverij, papež. |
| 21 Ponedelj | Alojzi, spoznovavec. |
| 22 Torik | Ahac, mučenec. |
| 23 Sreda | Ediltruda, kraljica. |
| 24 Četertik | Janeza kerstnika rojstvo. ☉ |
| 25 Petik | Prosper, škof. |
| 26 Sabota | Janez in Paul, mučenca. |

Od velikiga ribjiga vlaka. Luk. 5, 1-11.

| | |
|----------------------|-----------------------------------|
| 27 Nedelja C4 | Ladislav, kralj. |
| 28 Ponedelj | † Leon, papež. |
| 29 Torik | <i>Peter in Paul</i> , apostelna. |
| 30 Sreda | S. Paula spomin. |

Spremin lune.

☉ Šip v sredo 2. d. ob 7. uri 37 min. zjutraj.

☾ Zadnji krajic v sredo 9. d. ob 4. uri 25 min. zvečer.

☽ Mlaj v četertik 17. d. ob 5. uri 58 min. zvečer.

☽ Pervi krajic v četertik 24. d. ob 9. uri 57 min. zvečer.

Solnce stopi v znamenje raka 21. d. tega mesca.

Dan raste v tem mescu od 15 ur 18 min. do 15 ur 34 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O šipu lepo in toplo vreme, o zadnjim krajeu megleno in deževno, o mlaju hladne noči toplidnevi, o pervim krajeu nestanovitno vreme.

Po Heršelnu:

O šipu veter in dež.

O zadnjim krajeu lepo.

O mlaju lepo pri severju ali zahodnjiku, dež pri jugu ali jugo-zahodnjiku.

O pervim krajeu lepo.

Mali serpan, slovensko.
Sarpanj, ilirsko.
Červenec, česko.
Lipiec, poljsko.
Julij, rusko.



ima 31 dni.

Heumond, nemško.
Luglio, laško.
Nyarhó, madžarsko.
Juillet, francosko.
July, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangellii |
|---|--|
| 1 Četertik | Aron, veliki duhoven. ☽ |
| 2 Petik | Marie device obiskanje. |
| 3 Sabota | Heliodor, škof. |
| Od farizejske pravičnosti. Mat. 5, 20-24. | |
| 4 Nedelja C5 | Ulrih, škof. |
| 5 Ponedelj | Filomena, devica. |
| 6 Torik | Godoleva, zakonska žena. |
| 7 Sreda | Vilibald, škof. |
| 8 Četertik | Elizabeta, kraljica. |
| 9 Petik | Anatolia, mučenica. ☽ |
| 10 Sabota | Amalia. |
| Jezus nasiti 4000 mož. Mark. 8, 1-9. | |
| 11 Nedelja C6 | Feliks in Fortunat, mučen. |
| 12 Ponedelj | Hermagor in Fortunat , muč. |
| 13 Torik | Anaklet, papež. |
| 14 Sreda | Bonaventura, škof. |
| 15 Četertik | Henrik, cesar. |
| 16 Petik | Maria devica iz Karmela. |
| 17 Sabota | Aleš, spoznovavec. ☽ |
| Od lažnjivih prerokov. Mat. 7, 15-24. | |
| 18 Nedelja C7 | Friderik (Miroslav), škof. |
| 19 Ponedelj | Vincenc Paulanski. |
| 20 Torik | Hieronim Emilijan, spoznov. |
| 21 Sreda | Prakseda, devica. |
| 22 Četertik | Maria Majdalena. |
| 23 Petik | Apolinar, škof. |
| 24 Sabota | Kristina, devica mučenica. ☽ |
| Od krivičniga hišnika. Luk. 16, 1-9. | |
| 25 Nedelja C8 | Jakob veliki, apostel. |
| 26 Ponedelj | Ana, mati Marie device. |
| 27 Torik | Pantaleon, mučenec. |
| 28 Sreda | Inocenc, papež. |
| 29 Četertik | Marta, devica. |
| 30 Petik | Abdon in Senen, mučenca. |
| 31 Sabota | Ignaci Lojolan, spoznov. ☽ |

Spremin lune.

☽ Šip v četertik 1. d. ob 4. uri 39 min. zvečer.

☽ Zadnji krajec v petik 9. d. ob 10. uri 17 min. zjutraj.

☽ Mlaj v saboto 17. d. ob 5. uri 26 min. zjutraj.

☽ Pervi krajec v saboto 24. d. ob 2. uri 12 m. zjutraj.

☽ Šip v saboto 31. dan ob 3. uri 32 min. zjutraj.

Solnce stopi v znamenje leva 23. dan tega mesca.

Dan upada v tem mescu od 15 ur 28 m. do 14 ur 40 min.

Namišleno vreme.

Po Knauerju:

O šipu megla in dež, o zadnjim krajeu stanovitno dežuje. o mlaju jasno, o pervim krajeu lepo in toplo, o šipu blisk in grom.

Po Heršelnju:

O šipu lepo. O zadnjim krajeu veliko dežja.

O mlaju dež. O pervim krajeu mraz in dež.

O šipu mraz in dež.

DNEVNIK.

Oblačno in hladno vreme s
 mnogimi snegovi. M. Kromy

15 July Opredeljen 15th a 20
 bazisov 5/6 en

15 July uporan 14 1/2th

10. " 9/16

13 " 6"

16 " 10"

DNEVNIK.

oblačno in hladno vreme
pojutaj nazaj prišlo mrazu

11. Junij. T. 5. M. zalezlo

Velki serpan, slovens.
 Kolovoz, ilirsko.
 Srpen, česko.
 Sierpien, poljsko.
 August, rusko.



ima 31 dni.

Erntemond, nemško.
 Agosto, laško.
 Nyarutó, madžarsko.
 Août, francosko.
 August, angleško.

Dan in teden Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli

Jezus joka nad Jeruzalemom. Luk. 19, 41-47.

| | | |
|---|-------------------|------------------------------|
| 1 | Nedelja C9 | S. Petra ketine. |
| 2 | Ponedeljk | Porciunk. 7 bratov. makab. |
| 3 | Torik | Znajdenje trupla s. Štefana. |
| 4 | Sreda | Dominik, spoznovavec. |
| 5 | Četertik | Maria snežnica. |
| 6 | Petik | Spremenenje Jezusovo. |
| 7 | Sabota | Donat, škof mučenec. |

Od fariseja in colnarja. Luk. 18, 9-14.

| | | | |
|----|--------------------|-------------------------|---|
| 8 | Nedelja C10 | Ciriak, mučenec. | ☾ |
| 9 | Ponedeljk | Afra, mučenica. | |
| 10 | Torik | Lovrenc, mučenec. | |
| 11 | Sreda | Susana, mučenica. | |
| 12 | Četertik | Klara, devica. | |
| 13 | Petik | Hipolit, mučenec. | |
| 14 | Sabota | † Euzebij, spoznovavec. | |

Od gluhiga in mutastiga. Mark. 7, 31-37.

| | | |
|----|--------------------|-----------------------------------|
| 15 | Nedelja C11 | Marie Device nebovzetje. ☾ |
| 16 | Ponedeljk | Rok, spoznovavec. |
| 17 | Torik | Liberat, opát. |
| 18 | Sreda | Helena, cesarica. |
| 19 | Četertik | Ljudevik, škof. |
| 20 | Petik | Bernard, opát. |
| 21 | Sabota | Joana Franciška Fremiot. |

Od usmiljeniga Samaritana. Luk. 10, 23-37.

| | | | |
|----|--------------------|-----------------------------|---|
| 22 | Nedelja C12 | Filibert, mučenec. | ☾ |
| 23 | Ponedeljk | Filip Benicij, spoznovavec. | |
| 24 | Torik | Jernej, apost. | |
| 25 | Sreda | Ljudevik, kralj. | |
| 26 | Četertik | Ceslrin, papež. | |
| 27 | Petik | Jožef Kalasankcij. | |
| 28 | Sabota | Auguštin, škof. | |

Od deseterih gobovih. Luk. 17, 11-19.

| | | |
|----|--------------------|----------------------------------|
| 29 | Nedelja C13 | Angelov varhov praznik. ☾ |
| 30 | Ponedeljk | Roza Limanska, devica. |
| 31 | Torik | Raimund, spoznovavec. |

Spremin lune.

☾ Zadnji krajec v nedeljo 8. d. ob 2. uri 37 min. zjutraj.

☽ Mlaj v nedeljo 15. d. ob 3. uri 8 min. zvečer.

☾ Pervi krajec v nedeljo 22. d. ob 7. uri 12 min. zjutraj.

☽ Šip v nedeljo 29. d. ob 4. uri 17 min. zvečer.

Solnce stopi v znamenje device 23. d. tega mesca.

Dan upada v temmesecu od 14 ur 38 min. do 13 ur 14 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O zadnjim krajeu velika vročina, blisk in grom, o mlaju dež in hladno, o pervim krajeu vročina, hude ure, o šipu lepi in jasni dnevi.

Po Heršelnju:

O sadnjim krajeu merzlo in dež.

O mlaju spremenljivo.

O pervim krajeu veter in dež.

O šipu lepo.

Kimovec, slovensko.

Rujan, ilirsko.

Zari, česko.

Wresien, poljsko.

Septembr, rusko.



ima 30 dni.

Herbstmond, nemško.

Settembre, laško.

Őszelő, madžarsko.

Septembre, francosko.

September, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--------------|--|
| 1 Sreda | Tilen, opát |
| 2 Četertik | Štefan, kralj. |
| 3 Petik | Eufemia in tovaršice, dev. m. |
| 4 Sabota | Rozalia, devica. |

Nihče ne more dvema gosp. služiti. Mat. 6, 24-33.

| | |
|----------------------|------------------------------|
| 5 Nedelja C14 | Lovrenc Justinian, škof. |
| 6 Ponedeljk | Donacian, škof. ☉ |
| 7 Torik | Regina, devica. |
| 8 Sreda | Marie Device rojstvo. |
| 9 Četertik | Korbinian, škof. |
| 10 Petik | Miklavž Tolentinski. |
| 11 Sabota | Prot in Hiacint, mučenca. |

Odmertviga mladenča v Najmu. Luk. 7, 11-16.

| | |
|-----------------------|-----------------------------------|
| 12 Nedelja C15 | Ime Marie. Gvidon, mežnar. |
| 13 Ponedeljk | Notburga, devica. ☉ |
| 14 Torik | Povikšanje s. križa. |
| 15 Sreda | † Kvatre. Nikomedes, muč. |
| 16 Četertik | Ljudmila, vojvodnja. |
| 17 Petik | † Hildegarda, devica. |
| 18 Sabota | † Jožef Kupertin. |

Od vodeničniga. Luk. 14, 1-11.

| | |
|-----------------------|-------------------------|
| 19 Nedelja C16 | Januarij, škof mučenec. |
| 20 Ponedeljk | Eustahij, mučenec. ☉ |
| 21 Torik | Matevž, apostel. |
| 22 Sreda | Mauricij, mučenec. |
| 23 Četertik. | Tekla, devica mučenica. |
| 24 Petik | Gerhard, škof. |
| 25 Sabota | Rupert, škof. |

Od nar večji zapovedi. Mat. 22, 34-46.

| | |
|-----------------------|----------------------------|
| 26 Nedelja C17 | Ciprian in Justina, mučen. |
| 27 Ponedeljk | Kozma in Damian, mučen. ☉ |
| 28 Torik | Venceslav, kralj. |
| 29 Sreda. | Mihael, verhangel. |
| 30 Četertik | Hieronim, cerkv. učenik. |

Spremin lune.

☉ Zadnji krajic v ponedeljk 6. d. ob 7 uri 45 min. zvečer.

☉ Mlaj v ponedeljk 13. d. ob 11. uri 49 min. zvečer.

☾ Pervi krajic v ponedeljk 20. d. ob 2. uri 28 min. zvečer.

☽ Šip v torik 28. d. ob 7. uri 35 min. zjutraj.

Solnce stopi v znamenje tehtnice 22. dan tega mesca.

Dan upada v tem mescu od 13 ur 12 min. do 11 ur 58 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O zadnjim krajeu spremenljivo, slana. o mlaju jasno in hladno, o pervim krajeu lepo in toplo, o šipu neprijetno in deževno vreme.

Po Herselnu:

O zadnjim krajeu lepo s severjam ali zahodnjikam, dež z jugam.

O mlaju lepo.

O pervim krajeu spremenljivo.

O šipu spremenljivo.

DNEVNIK.

cel mesec občasno in klavno vreme
mnimodnoljivih strahov, maza
ubozogov in Lu?

Jon. Raffauz 1 1/2 fl. Rnd.
Joh. Rumpf 1 Ju
By. Mj. Pietsch 6. v. 2. Datin

Kozopersk, slovensko.
 Listopad, ilirsko.
 Rijen, česko.
 Pazdziernik, poljsko.
 Oktobr, rusko.



ima 31 dni.

Weinmond, nemško.
 Ottobre, laško.
 Öszhó, madžarsko.
 Octobre, francosko.
 October, angleško.

| Dan in teden | | Svetniki, prazniki in nedeljski evangelij |
|--|--------------------|---|
| 1 | Petik | Remigij, škof. |
| 2 | Sabota | Leodegar, škof. |
| Od mertudniga, Mat. 9, 1-8. | | |
| 3 | Nedelja C18 | Roženkranska nedelja |
| 4 | Ponedeljk | Francišk Seraffnski. |
| 5 | Torik | Placid, mučenec. |
| 6 | Sreda | Bruno, spoznovavec. ☉ |
| 7 | Četertik | August, mašnik. |
| 8 | Petik | Brigita, udova. |
| 9 | Sabota | Dionizij, mučenec. |
| Od kraljeve ženitnine, Mat. 22, 1-14. | | |
| 10 | Nedelja C19 | Francišk Borgia. |
| 11 | Ponedeljk | Nikazij, škof. |
| 12 | Torik | Maksimilian, škof. |
| 13 | Sreda | Koloman, mučenec. ☉ |
| 14 | Četertik | Kalist, papež. |
| 15 | Petik | Terezia, devica. |
| 16 | Sabota | Gal, opát. |
| Od kraljičeviga sina, Jan. 4, 46-53. | | |
| 17 | Nedelja C20 | Žegnanje cerkveno. Hedviga. |
| 18 | Ponedeljk | Luka, evangelist. |
| 19 | Torik | Ethin, opát. |
| 20 | Sreda | Felician, škof. ☉ |
| 21 | Četertik | Ursula, devica mučenica. |
| 22 | Petik | Kordula, devica mučenica. |
| 23 | Sabota | Janez Kapistran, menih. |
| Od deset tisuč talentov, Mat. 18, 23-35. | | |
| 24 | Nedelja C21 | Rafael, verhangeli. |
| 25 | Ponedeljk | Krizant in Daria, mučen. |
| 26 | Torik | Evarist, papež. |
| 27 | Sreda | Frumencij, škof. |
| 28 | Četertik | Simon in Judež, apost. ☉ |
| 29 | Petik | Narcis, škof. |
| 30 | Sabota | † Klavdij, mučenec. |
| Ali se sme cejarju dacija dajati, Mat. 22, 1-14. | | |
| 31 | Nedelja C22 | Volbenk, škof. |

Spremin lune.

☉ Zadnji krajec v sredo 6. d. ob 11. uri 47 min. zjutraj.

☉ Mlaj v sredo 13. d. ob 8. uri 25 min. zjutraj.

☉ Pervi krajec v sredo 20. d. ob 1. uri 6 min. zjutraj.

☉ Šip v četertik 28. d. ob 1. uri 4 min. zjutraj.

Solnce stopi v znamenje škorpiona 23. d. tega mesca.

Dan upada v tem mesecu od 11 ur 56 min. do 10 ur 0 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O zadnjim krajeu jasno, slana, o mlaju spremenljivo, o pervim krajeu veter in dež, o šipu stanovitno dešuje.

Po Heršelnju:

O zadnjim krajeu veliko dežja.

O mlaju spremenljivo.

O pervim krajeu lepo.

O šipu lepo.

Listopad, slovensko.

Studenj, ilirsko.

Listopad, česko.

Listopad, poljsko.

Novembr, rusko.



ima 30 dni.

Windmond, nemško.

Novembre, laško.

Őszutó, madžarsko.

Novembre, francosko.

November, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--------------------|--|
| 1 Ponedeljk | Vsi svetniki. |
| 2 Torik | Spomin vernih duš. |
| 3 Sreda | Hubert, škof. |
| 4 Četertik | Karl (Dragotin) Bor., škof. |
| 5 Petik | Emerik, spoznovavec. ☉ |
| 6 Sabota | Lenard, opát. |

Jezus obudi merto deklico. Mat. 9, 18-26.

| | |
|----------------------|-------------------------------------|
| 7 Nedelja C23 | Zahvalna nedelja. Engelbert. |
| 8 Ponedeljk | Bogomir, škof. |
| 9 Torik | Teodor, mučenec. |
| 10 Sreda | Andrej Avelinski, spoznov. |
| 11 Četertik | Martin, škof. ☾ |
| 12 Petik | Martin, papež. |
| 13 Sabota | Brikeij, škof. |

Od gorušičniga zerna. Mat. 13, 31-35.

| | |
|-----------------------|-----------------------------|
| 14 Nedelja C24 | Homobon, tergovec. |
| 15 Ponedeljk | Leopold, vojvoda. |
| 16 Torik | Otmar, opát. |
| 17 Sreda | Gregor, čudodelnik, škof. |
| 18 Četertik | Roman in Barul, mučen. ☽ |
| 19 Petik | Elizabeta, kraljčina. |
| 20 Sabota | Feliks Valojski, spoznovav. |

Od gnusobe razdjanja. Mat. 24, 15-35.

| | |
|-----------------------|----------------------------|
| 21 Nedelja C25 | Marie Device darovanje. |
| 22 Ponedeljk | Cecilia, devica mučenica. |
| 23 Torik | Klemen, papež. |
| 24 Sreda | Krizogon, škof. |
| 25 Četertik | Katarina, devica mučenica. |
| 26 Petik | Viktorin, škof. ☽ |
| 27 Sabota | Virgilij, škof. |

Od sodniga dne. Luk. 21, 25-33.

| | |
|---------------------|------------------------------------|
| 28 Nedelja C | 1 Adventna. Papinian, škof. |
| 29 Ponedeljk | Saturnin, mučenec. |
| 30 Torik | Andrej, apostel. |

Spremin lune.

☾ Zadnji krajec v petik 5. d. ob 1 uri 51 min. zjutraj.

☽ Mlaj v četertik 11. d. ob 5. uri 51 min. zvečer.

☾ Pervi krajec v četertik 18. d. ob 3. uri 38 min. zvečer.

☽ Šip v petik 26. d. ob 7. uri 52 min. zvečer.

Solnce stopi v znamenje strelca 22. d. tega mesca.

Dan upada v tem mesecu od 9 ur 56 min. do 8 ur 46 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O zadnjim kraju nestanovitno vreme. o mlaju megleno in mokro, o prvim kraju veter in dež. o šipu merzlo in neprijetno vreme.

Po Heršelnju:

O zadnjim kraju lepo.

O mlaju lepo.

O prvim kraju prijetno in lepo.

O šipu dež in sneg z jugam ali zahodnjikam.

DNEVNIK.

prva polovica mesca neprijetno
merslo, Druga polovica sončno per
jasno vreme.

liberzuyom urpskipla N. 1111
riny.

DNEVNIK.

— 00 —

hlavní spremenišče vreme
mefredna firdon ubou kuflo
pays.

Gruden, slovensko.
 Prosinac, ilirsko.
 Prosiniec, česko.
 Grudzien, poljsko.
 Decembr, rusko.



ima 31 dni.

Wintermond, nemško.
 Decembre, laško.
 Tételö, madžarsko.
 Decembre, francosko.
 December, angleško.

| Dan in teden | Svetniki, prazniki in nedeljski evangeli |
|--------------|--|
| 1 Sreda | † Eloj, škof. |
| 2 Četertik | Hromac, škof. |
| 3 Petik | † Francišk Saverian. |
| 4 Sabota | Barbara, devica mučenica. ☉ |

Janez kerstnik v ječi. Mat. 11, 2-10.

| | |
|--------------------|---------------------------------------|
| 5 Nedelja C | 2. Advent. Peter Krizolog. |
| 6 Ponedeljk | Miklavž, škof. |
| 7 Torik | † Ambrož, škof. |
| 8 Sreda | † Cisto spočetje Marie Device. |
| 9 Četertik | Levkadia, devica mučenica. |
| 10 Petik | † Melhiad, papež. |
| 11 Sabota | Damaz, papež. ☉ |

Pričevanje Janeza kerstnika. Jan. 1, 19-28.

| | |
|---------------------|-------------------------------------|
| 12 Nedelja C | 3. Advent. Maksencij, mučen. |
| 13 Ponedeljk | Lucia, devica mučenica. |
| 14 Torik | Spiridion, škof. |
| 15 Sreda | † Kvatre. Irenej, škof. |
| 16 Četertik | Euzebij, škof. |
| 17 Petik | † Lacar, škof. |
| 18 Sabota | † Pričakov. poroda Marie. ☉ |

V 15. letu cesarja Tiberija. Luk. 3, 1-6.

| | |
|---------------------|-------------------------------------|
| 19 Nedelja C | 4. Advent. Paulii, mučenec. |
| 20 Ponedeljk | Amon, mučenec. |
| 21 Torik | Tomaž, apostel. |
| 22 Sreda | † Demetrij, mučenec. |
| 23 Četertik | Servul, berač. |
| 24 Petik | † Adam in Eva. |
| 25 Sabota | Božič, ali rojstvo Jezusovo. |

Stariši Jezusovi so se čudili. Luk. 2, 33-40.

| | |
|---------------------|--------------------------------|
| 26 Nedelja C | Štefan, prvi mučenec. ☉ |
| 27 Ponedeljk | Janez, evangelist. |
| 28 Torik | Nedolžni otroci. |
| 29 Sreda | Tomaž, škof. |
| 30 Četertik | Nicefor, mučenec. |
| 31 Petik | Silvester, papež. |

Spremin lune.

☾ Zadnji krajec v saboto 4. d. ob 1 uri 33 min. zvečer.

☽ Mlaj v saboto 11. d. ob 4. uri 42 min. zjutraj.

☾ Pervi krajec v saboto 18. d. ob 9. uri 50 min. zjutraj.

☽ Šip v nedeljo 26. d. ob 2. uri 20 min. zvečer.

Solnce stopi v znamenje divjiga kozlu 21. d. tega mesca.

Dan upadav tem mescu od 8 ur 44 min. do 8 ur 32 min.

Namišljeno vreme.

Po Knauerju:

O zadnjim kraju sneg in dež, o mlaju stanovitno dežuje, o pervim kraju oblačno, o šipu sneg in mraz.

Po Heršelnju:

O zadnjim kraju sneg in dež.

O mlaju vihar in sneg.

O pervim kraju dež s severo-zahodnjikam, sneg z izhodnjikam.

O šipu prijetno.

Prazniki v posamesnih deželah.

- S. Marka*, evangelist, 25. malotravnja, na Beneškim.
S. Karol Boromej, kardinal, vel. škof, 4. listopada, na Lombarskim.
S. Leopold, knez, spoznovavec, 15. listopada, na Avstrijskim.
S. Stefan, ogerski kralj, spoznov., 2. kimovca, na Madžarskim.
S. Janez Nepomučan, mučenec, 16. velkotravnja, in *s. Venceslav*, mučenec, 28. kimovca, na Českim.
S. Ladislav, kralj, 27. rožnika, na Erdeljskim (Sedmograškim).
S. Stanislav, škof in mučenec, 7. velkotravnja, na Poljskim.
S. Mihael, veliki angelj, 29. kimovca, na Galjskim.
Ss. Ciril in Metod, škofa in oznanovavca kersanske vere med slovanskimi narodi, 9. sušca, na Moravskim.
S. Elija, prerok, 20. maloserpana, in *s. Rok*, spoznovavec, 16. velkoserpana, na Horvaškim.
S. Hedviga, udova, 17. kozoperska, na Sileskim.
S. Spiridion, škof, 17. grudna, na Dalmatinskim.
S. Ruprecht, škof, 24. kimovca, na Solnograškim.
S. Tilen, opát spoznovavec, 1. kimovca, na Koroškim.
S. Jožef, 19. sušca, na Krajskim, Štajarskim in Tirolskim, in v poslednjim še *S. Virgili*, 26. rožnika.
S. Just, mučenec, 2. listopada, v Terstu.

Nekteri prestopni prazniki v letu 1853.

Pepelnica: 9. svečana. — *Velikonočna nedelja*: 27. Sušca.
 — *Binkoštna nedelja*: 15. vel. travnja. — *S. Resnjiga Telesa dan*: 26. vel. travnja. — *1. Adventna nedelja*: 27. listopada.

Kolek (štampil) po novi postavi :

| | | fl. | kr. | | | fl. | kr. |
|--------------|---------------|-----|-----|----------------------|----|-----|-----|
| za sneske do | 20 fl. | — | 3 | čez 1600 do 2000 fl. | 5 | — | |
| čez | 20 » 40 » | — | 6 | » 2000 » 2400 » | 6 | — | |
| » | 40 » 70 » | — | 10 | » 2400 » 3200 » | 8 | — | |
| » | 70 » 100 » | — | 15 | » 3200 » 4000 » | 10 | — | |
| » | 100 » 200 » | — | 30 | » 4000 » 4800 » | 12 | — | |
| » | 200 » 300 » | — | 45 | » 4800 » 5600 » | 14 | — | |
| » | 300 » 400 » | 1 | — | » 5600 » 6400 » | 16 | — | |
| » | 400 » 800 » | 2 | — | » 6400 » 7200 » | 18 | — | |
| » | 800 » 1200 » | 3 | — | » 7200 » 8000 » | 20 | — | |
| » | 1200 » 1600 » | 4 | — | | | | |

za zneske čez 8000 fl. se od vsacih 400 fl. plača 1 fl. več; zneski pod 400 fl. se pa pri tem za polne vzamejo.

Rodoslovje vladajoče austrijske hiše.

Cesar austrijski:

Franc Jožef I., cesar Austrijski, kralj Ogerski in Česki, kralj Lombardski in Beneški, Dalmatinski, Horvaški, Slavonski, Galijski, Vladimirski in Ilirski, kralj Jeruzalemski itd., nadvojvoda Austrijski, veliki vojvoda Toskanski in Krakovski; vojvoda Lotarinski, Solnograški, Štajarski, Koroški, Krajnski in Bukovinski; veliki knez Erdeljski; mejni grof Moravski; vojvoda Gornje- in Dolnje-Sileški, Modenski, Parmazanski, Piacenski in Zaderski; pokneženi grof Habsburški, Tiroljski, Kiburski, Goriški in Gradiškanski, knez Tridentinski in Briksanski; mejni grof Gornje- in Dolnje-Lužiški in Istrijski; grof Hohenembski, Feldkirhski Bregenski, Sonnenberški itd.; gospod mesta Terzaškega, Kotara in Slovenske meje; veliki vojvoda vojvodine Serbske itd. itd.; rojen v Beču 18. velk. serpana 1830, natsopil vladarstvo 2. grudna 1848.

Bratje cesarja:

1. Nadvojvoda Ferdinand (Maks Jožef), rojen 6. mal. serpana 1832.
2. Nadvojvoda Karl (Ludvig Jožef Maria), rojen 30. mal. serp. 1833.
3. Nadvojvoda Ludevik (Jožef Anton Viktor), rojen 15. vel. travna 1842.

Stariši cesarja:

Franc Karl (Jožef), carevič in nadvojvoda Austrie, kraljevič Ogerski in Česki itd., vitez zlatiga runa itd. itd., rojen 7. dec. 1802; se je po odstopu cesarja Ferdinanda prostovoljno odpovedal vladarstvu, ki ga je izročil svojimu pervorojenimu sinu, sedanjimu cesarju Francu Jožefa I., 2. dec. 1848.

Njegova žena:

Sofia (Friderika Dorotea), hči rajniga Maksimiliana, kralja Bavarskiga, gospá reda zvezdo-križniga, rojena v Monakovim 27. januarja 1805, zaročena na Dunaji 4. nov. 1824.

Brat in sestri očeta cesarjeviga:

1. Ferdinand (Karl Leopold Jožef Franc Marcellin) I., cesar austrijski itd., rojen 19. aprila 1793, je nastopil vladarstvo Austrie po svojim očetu Francu I. 2. marca 1835, kterimu se je pa prostovoljno odpovedal 2. dec. 1848.

Njegova žena:

Maria Ana Karolina (Pia), hči rajniga Viktor Emanuela, kralja Sardinskiga, gospá reda zvezdo-križniga in vikši varhinja Insbruškiga zavoda za plemenite gospé, rojena 19. sept. 1803, zaročena po poroki v Turinu 12. febr. in na Dunaju 27. febr. 1831.

2. Maria Klementina (Franciška Jozefa), nadvojvodinja austrijska itd., rojena 1. marca 1798, zaročena v Šonbrunu 28. julija 1818 z Leopoldam, kraljevičem obeh Sicilij.
3. Maria Ana (Franciška Terezia Jozefa Medarda), nadvojvodinja austrijska itd., rojena 8. junija 1804.

Četerta žena rajniga cesarja Franca I.

Karolina (Augusta), viši varhinja reda zvezdo-križniga, hči rajniga Maksimiliana, kralja Bavarskiga, rojena 8. febr. 1792, zaro-

čena po poroki v Monakovim 29. oktobra, potem na Dunaji 10. novembra 1816; udova od 2. marca 1835.

Predstrici vladajočiga cesarja:

1. Janez Kerstnik (Jož. Fab. Sebast.), nadvojvoda austrianski, vitez zlatiga runa, velki križnik reda Marie Terezie in Leopolda itd., c. k. general f. maršal, lastnik dragonskiga polka štev. 1, višji upravitelj merništva in bojniga graditeljstva itd. itd., rojen 20. januarja 1782.
Njegova žena: Ana, grošnja Brandhof, rojena v letu 1803, zaročena 3. sept. 1823.
Njegov sin: Franc Janez, grof Meranski, rojen 11. marca 1839.
2. Rajner (Jožef Jan. Mihael Franc), nadvojvoda austrianski, vitez zlatiga runa itd., rojen 30. sept. 1783.
Njegova žena: Maria Elizabeta, princeza Savojska in Karignan-ska, rojena 13. aprila 1800, zaročena v Pragi 28. maja 1820.
Njegovi otroci: 1. Adelaida, rojena 3. junija 1822, zaročena 12. aprila 1842 z Viktorom Emanuelom, vojvodom Savojskim, kraljevičem Sardinskim. 2. Leopold, vitez zlatiga runa itd., rojen 6. junia 1823. 3. Ernest, vitez zlatiga runa, rojen 8. avg. 1824. 4. Sigismund, c. k. oberstar, rojen 7. januarja 1826. 5. Rajner, c. k. oberstar, rojen 11. jan. 1827. 6. Henrik, c. k. oberstar, rojen 9. maja 1828.
3. Ludevik (Jožef Anton), nadvojvoda austrianski, vitez zlatiga runa itd., c. k. general f. c. mojster, lastnik pešniga polka št. 8. rojen 13. dec. 1784.

Otroci rajniga nadvojvoda Karlna:

1. Maria Terezia (Izabela), gospá reda zvezdo-križniga, rojena 31. julija; zaročena v Trientu 9. januarja 1837 s Ferdinandom II. kraljem kraljestva obeh Sicilij.
 2. Albreht (Friderik Rudolf), vitez zlatiga runa itd. itd., c. k. f. maršallajt., deželni in vojni poglavar na Ogerskim, rojen 3. avgusta 1817.
Njegova žena: Hildegarda, hči kralja Ludevika Bavarskiga, gospá reda zvezdo-križniga, rojena 19. junia 1825, zaročena v Monakovim 1. maja 1844.
Nju otrok: Maria, rojena 15. julia 1845.
 3. Karl Ferdinand, vitez zlatiga runa i. t. d., c. k. f. maršallajt., rojen 29. julia 1818.
 4. Maria Karolina, gospá reda zvezdo-križniga i. t. d., roj. 10. sept. 1825.
 5. Vilhelm, vitez križ. reda, c. k. general-major, rojen 21. aprila 1827.
- Sin 2. sakona rajniga nadvojvoda Jožefa, palatina Ogerskiga:*
Štefan (Franc Viktor), vitez zlatiga runa i. t. d., c. k. f. maršallajt., lastnik c. k. pešniga polka št. 58, rojen 14. sept. 1817.
- Tretja žena rajniga nadvojvoda Jožefa:*
Maria Dorotea, hči vojvoda Ludevika Fr. Aleks. Virtemberskiga, rojena 1. listopada 1797, zaročena 24. avgusta 1819.
- Otroci:* Elizabeta, gospá reda zvezdo-križniga, rojena 17. jan. 1831; — Jožef, rojen 2. marca 1833; — Maria, roj. 23. avg. 1836.

Lepoznanske reči.

Od kod imé kolédar ali kolendar.

Bi utegnil morebiti kdo prašati: kako da se je ti knjižici imé „kolédarčik“ (mali kolédar) dalo, ki skorej nekoliko po latinskim „calendarium“ in po nemškim „Kalendar“ dahne? Takim povémo, da so bukvice kolédarčik ali mali kolédar ali kolendar imenovane za to, ker smo jim hotli slavensko imé dati, kar se bo v naslednjim opravičilo po tem, kar je že „občni Zagrebački kolendar za godinu 1846“ dokazal.

Naši spredniki, dokler so bili še neznabožci in brezverniki, so malikovali ter mnogotere stvarjene reči za bogove častili. Vidivši na priliko, da jim od solnca veliko dobriga izhaja, da brez njega ne morejo ne zeljša rasti, ne živali živeti, so mislili, da je solnce bog, ne vedoči za njegoviga stvarnika, in so solncu v čast praznike obhajali. Tako so obhajali 24. grudna začetje solnca, ki so ga imenovali koléda ali kolenda. Ob tem dnevu so se ljudje veselili, da se jim je solnce zopet jelo približevati in jih gréti, toraj so péli in se radovali; in ker so ljudje takim pevcam marsikterih darov dajali, je viditi, da so ravno od tod tudi te darove koléde imenovali, — kolednike ali koledar je pa tiste, ki so jih zbirali. Ravno iz tega naména so koledni tudi malike postavljali, in koléda je bil pri njih praznik veseljevanja, radovanja, vošenja sreče in darovanja. Kakor Karamzin piše, tudi dandanašnji rusovski otroci vsako leto koledovajo, to je, hodijo na božič pod okna premožniših prebivavcov ter spevajo pesmi, v katerih se beseda koléda večkrat ponavlja.

Odkar je Slovanam zasijala luč keršanstva, so koledne razveseljevanja in šege večidel na božič prenesli; vunder se imé koléda ni zgubilo. Na Slovénkim hodijo fantje ali pa možaki okoli božiča dalječ okrog poduhovnijah in soséskah darov zbirat, postavim, za novo cerkev, za oltar, za zvonove itd. To zbiranje se imenuje kolédovanje, zbiravci pa, ki koledovajo, so koledniki, koledarji, ali po nekdanjim govoru tudi kolendarji. Koledniki imajo imé od svojiga duhovnijskiga pomočnika ali pomočnice, na priliko: koledniki

svetiga Martina, svete Marjete, Matere božje itd., nosijo za klobuki šôpe ali pušeljce, in so pri ljudeh v posebnim spoštovanji. Kadar pridejo v hišo, jim velí darežljivi gospodar se za mizo vsesti, ter jim prinese hleb potice, popertnjaka itd., in jih močno priganja, da naj si ga režejo in jedó; vunder pa kolednik, če bi bil še toliko lačin, le kaj maliga odšipne, ker bi mu sicer utegnili oponašati, da se gerdo obnaša in da ne zna (lepo) jesti.

Prav navadno in prava narodska šega je še dandanašnji v mnogih krajih Krajskiga koledovanje na večer pred novim letam in pred sv. 3 kralji; fantje in dekleta pa tudi bolj odrašeni moški in ženske grejo, večidel svete pesmi pevajoči od hiše do hiše, kjer se jim za petje kakošen dar podá.

Jungman piše, da se pri Horvatih imenuje koleda ali kolenda: 1) pésem, ki se poje na novo leto; 2) tudi predglaska (antiphona), ki se spéva na božič v Zagrebški stolni cerkvi. Sedanje čase znajo vsi še pesem peti, vunder ne vedó več, da bi se koleda imenovala. Linde v svojim Poljskim besednjaku piše, da je koleda pri Horvatih dar, kateri se na novo leto dajé; pri Bosnjakih pa se imenuje kolenda pesmica, ki se poje v predbožič ali v prednovoleto.

O koledí v Serbii Vuk Štefanovič tako piše: „Pripovijedaju, da su od prije išla momčad u oči Božića od kuće do kuće te igrala i pivala nekakove pjesme od koleda, to je gotovo uza svaku riječ govorili su: koleda! Ja se malo opominjem iz takove jedne pjesme, kako pívajo, da im krave budu mliječne, da namužu pun kabao mlijeka, da okupajo maloga Boga:

- »Da okupam koleda!
- »Malog Boga, koleda!
- »I Božića, koleda!

V Dobrovniku je bila stara navada, po petkrat na leto: v prednoč sv. Martina, sv. Nikola, rojstva Odrešenikova, perviga dné léta in vodokerstja, prijatle s koledo obiskati. Otroci so teh večerov z veseljem pričakovali in se preskerbeli s pesmami za prijatle in sosede, ktere so imenovali kolende, to je, koleda. Bolj čislanim in starejšim deržinam so spévali njih slavo in dobrotljivost, prijatlam pa in znancam njih male nepopolnamosti in napake, in kako naj se poboljšajo. Vse to je bilo pa tako šaljivo in spodobno napravljeno, da se ni ne prijatelj žalil, ne kolenda mogla k za-

bavljicam štetí. Tem pesmam enacih niso pisali ne Latinci ne Taliani, kakor misli g. Ročči (Danica ilirska 1839).

Ravno tako je znana koleda Čeham in Slovakam. Tudi pri njih pojejo drobljanci v večer noviga leta pod okni in dobivajo male darove. Pri Poljaci^h terpi koleda (kolenda) od Božiča do Svečnice. V tem času hodijo mali dečaki po selu od hiše do hiše (kakor tudi pri Horvatih) z jaslicami ali s papirno zvezdo ter pojó: „V žlobie (jaslicah) leži, kto pobieži, koledovać malemu?“ itd. — Ljudém spomin in visoki pomen teh praznikov bolj globoko v serce vtisniti; je nekđaj duhovnik sam (kakor še zdaj na Slovaškim) o tém času svoje podložne obiskal. Pred njim so šli dečaki v cerkvenih srajčicah oblečeni in z zvonci po ulicah žvénkajoči. Stopivši v stanico je dal duhoven stanovavcam britko martro kušniti, se je ž njimi prijazno pogovoril, otroke izprašal kersanski nauk, ter skrivnost svetih dní razložil in šel s koledo dalje. — Tako se je obhajala koleda po selih; tode bogatni in veljaki so jo veliko svetičnejši obhajali. Oni so svoje domačine obilno počastili in potem bogato obdarovali; dajali so jim kterikrat polne mošnjice dnarjev, sreberne kupe ali kozarce, konje, so jih celo s celimi séli ali vasmí obdarovali. Po poljskih vaséh se koleda navadno začénja v večér sv. treh kraljev; torej so Poljaki ta dan imenovali sčodrim večorom“ (darežljiva večerja), ker so takrat starši otrokam in gospodarji deržini koledo delili.

Iz tega, kar je bilo rečeno, se vidi, da je beseda koleda globoko v našim narodu ukoreninjena, da je narod nima od včeraj ali od predvčeranjim, ampak od nepomljivo davnih časov, da je tedaj narodovna in čisto slovenska in slovanska.

Koleda (ali po starejši obliki zavoljo rhinezma kolenda) poméni izvirno v našim jeziku pomlajeno leto. Najbodo tedaj te bukvice koledar (koledarčik), ali po starejši obliki kolendar, ker ta veseli čas oznanujejo in o tém času luč sveta ugledajo. Koledar ali kolednik se imenuje, kdor o božiču k novimu letu poje in srečo voši ali koledva.

Tudi ta knjižica želi vsim Slavenam in vsimu svetu blagor in srečo, toraj naj se zove po slovensko kolendar ali koledar — ali ker je knjižica majhna in ponižna „koledarčik“.

V dan koledi posvečen so naši spredniki prerokovali: kakošno bo vreme prihodnje leto. Te bukvice vam pa brez

prerokovanja naprej povedó resnico: da zna biti ali jasno ali pa oblačno, ali solnce ali dež, ali vročina ali hlad ali pa mraz, in še celo snég in srež, in da bo marsikterikrat tako, kakor radi nimate, pa tudi dostikrat tako, kakor radi imate. — Da pa ne bote kterikrat zoper koledarčka godernjali, ne pozabite, da noben gospodar ne zna tako dobro gospodariti, kakor Gospod nebés in zemlje; po njegovi volji, ne pa po domišlíí pratikarjev se ravná vse na svetu.

Večno resnico govori o tem naš mojster pesnikov, slavni Koseski, ko pravi:

— — —. Prevdari pridno
 O stisku tug besed spomin:
 Če vse v korist ne stéče vidno,
 Ne zabi, de si praha sin;
 De v tvoj namen prilično, kratko
 Je tebi Bog nalogo dal;
 Nebeško pak veliko pratko
 Je pisal sam, in sam le bral!

Od kod imé „Pratika“.

Beseda „pratika“ je prostimu slovenskimu ljudstvu veliko bolj znana, kakor beseda „kolendar“, za katero le malokdo vé. Vunder je kolendar (koledar) ravno to, kar je pratika, in kolendar ali koledar, kakor smo v poprejšnim sostavku dokazali, je stara slovenska beseda, „pratika“ pa je po latinski ponarejena, po kateri so tudi Nemci ségli.

Ozrímó se na stare čase nazaj, in našli bomo, da prvi nemški kolendri so se večidel imenovali „Practica auf das Jahr — —“. Takrat slovenskih pratik še ni bilo, ko so Nemci že praktike imeli.

„Večna ali stoletna pratika“ je našim bravcam dobro znana. Izdelal jo je slavni opát Knauer v Langheimu na Nemškim; natisnjena je bila v letu 1752. Kako pa je bila imenovana? „Calendarium Oeconomicum Practicum Perpetuum“, das ist immerwährender kurieuser Hauss-Calender, darinnen zu finden, wie ein jeder Hauss-Vatter sein Hauss-Wesen mit Nutzen einrichten, die Miss-Jahre erkennen, der bevorstehenden Noth weislich vorkommen und die folgende Zeit über, nach der 7 Planeten Influentz judiciren möge. Gestellet von D. Mauritio Knauer, Abten zum Kloster Langheim. Deme beigefüget eine feine Anweisung, was von Monat zu Monat durch das ganze Jahr in Haushaltung zu thun seye. Gedruckt im Jahre 1752“.

Tako najdemo besedo „practicum“ in „practica“ v nadpisih starih kalendarjev, preden so si jih še Slovenci narejati začeli. Namesto nove besede kovati, so pa naši predniki vzeli tisto, katero so pri tistih slišali, ki so že kalendar imeli, in tako je postala „pratika“ iz „praktika“.

Beseda „Practicum“ ali „practica“ pa pomeni po našim jeziku to, česar je ljudem za vsakdanje življenje ali vsakdanjo rabo potrebno ali koristno (practisch); toliko so si namreč iz zvezdoslovja, iz stanja solnca in lune in družih nebnihi stvari, ki so v zvezi z našo zemljo, zapisali v te bukvice (pratiko), kolikor jim je celi letni čas o ti zadevi vediti potreba bilo. — Od tod imé „pratika“ po naših mislih.

Besedica o imenih mesecev.

Narpoprej nekaj od mesca prosijncea, ki se scer tudi prosinec, prosenec, prozimec piše. Nar bolje jo bomo menda zadeli, ako jo prosijncec pišemo od besede prosijati, ker je luna sopet za novo leto posijala ali zasijala. Prosto ljudstvo južno-slavenskih deželá mesce le po spremnih lune šteje, tako, da mu velja za prosijncea tisti mesec, kateri se pred 25. grudnam mladí. Zato je tudi na Krajskim star pregovor: „prosijnca je bil Kristus rojen“. Slovenci prosijncec imenujemo prvi mesec léta (januar), Horvati pa pravijo poslednjimu letnimu mescu (decembru) prosinac.

Taka razločnost imén je celò med nami nar bližnjimi sosedí, da, če gré kdo zadnji dan prosijncea iz Zagreba, pride perviga prosijncea v Ljubljano! Ali ni to smešno? Ali ne zna v posebnih zadevah, na priliko, pri odrajtvilu kakega plačila, pri splačevanju kupčijskih menic ali prizgotovljenja kakošne koli pogodbe tako imenstvo celò napéno in v škodo biti?

Poglejmo iména mesecev v mnogoverstnih narečjih slovanskih, — kakošna različnost! Slabo kaže za bližanje slovanskih jezikov, ako tako potrebno in tako lahko prvo stopnjo vzajemnosti tako dolgo odlašamo, da še v imenih mesecev edinosti ni!

Vsi narodi Evrope razun Madžarov in Slovanov so napravili iména mesecev po latinskim, in tudi v ruskim jeziku imajo mesci latinske iména — kaj se čemo le mi ostali Slovani o tem obotavljati, in čmu? Da eden družiga ne razumemo, ali da še celò eden družiga motimo!

Naj nam ne bo to izgovor, da latinskih imén prosto ljudstvo ne razume. Kmalo se jih bo navadilo, veliko imén pa že vé. In — je li res, da vsak prost človek naše sedaj navadne slovenske iména mescov vé? Ni ne res; prosto ljudstvo loči in zaznamuje letne dóbe večidel po praznikih in svetnikih.

Poprimimo se tedaj vsi Slovani v pisanju mescov latinskih imén, in ne godimo vsak svojih. Naj bo to prva stopnja vzajemnosti!

Perva pesem Koseskiga.

Potažba *).

(Sonet.)

Nej žuga svét, gorijo nej pušave,
Vihár valove morja nej dervi,
Na zemljo tresk, po zraku grom versi,
Divjajo nej snežnikov goličave;

Na puštinjah porušene planjave
Nej ljutih vojsk sirovi krik doní,
Pred njim, za njim nemili glad mori,
Množivši strah raztrešnice kervave.

Ta tužni dol, te britke časne sanje,
Nevihiti cilj, zaúpnim sercu lom;
Ni bitju tem, ni duhu mojmu stanje.

Čez groba noč beseda vedno sveta
Mi kaže tje, — mi kaže krasni dom,
Moj stalni dom, veseli dom očeta!

Koseski.

*) Častitim bravcam in bravkam „koledarčoka“ podamo tukaj pesmico, na mnogo strani znamenivo. Je namreč ona prva natisnjena pesem Koseskiga, keriga ponósno Slovenci svojiga imenujemo; — je pa tudi prvi sonet v slovenskim jeziku. Zložil jo je Koseski, ko je še nježin mladeneč — učencec 7. šole v Ljubljani bil; — v Ljubljanskim nemškim časniku „Illyr. Wochenblatt“ leta 1818 jo najdemo natisnjeno, pa z mnogimi tiskarnimi pogréski. Slišali smo že zdavnej, kakošno veselje je rajni Čop nad tem prvim slovenskim sonetam imel, ker po njegovih mislih je naš slovenski jezik kakor nalaš vstvarjen za mične pesniške merila Talianov in sploh južnih narodov; in kdor vé, kakošna prijatla sta rajni Čop in Prešerin bila in kako skerbni vodnik je skušeni Čop nadepolnima pesniku Prešernu bil, bo lahko zapopadel, da je po vsim tem ta s toliko slavo takrat sprejeti sonet Koseskiga beržko ne poglaven nagib in vzrok bil poznejih neprecenljivih Prešernovih sonetov, ki se po vsi pravici klasičke dela imenovati zamorejo.

Poslednja pesem Prešernova.

Parizina.

Po angleškim Byrona do 14. oddelka poslovenil
doktor Fr. Prešerin.

(Iz njegove še nikjer natisnjene zapuščine *).

*Azo, mož Parizine in oče Hugo-ta, zvedši nju strašno
pregreho, ju pokliče pred sodbo, ki je v sledečim odlomu popisana.*

Odlášove Azo ni. Vkup zbran
Je v dvorski hram obóji spol,
Vés v Esti prvi, žlahtni stan.
On vsede se na sodni stol;
Svetvavci, straže so okróg;
Sta grěšnika mu blizo nóg,
Mladá obá, — on brez ostróg,
Brez meča, spóne na rokáh —

Kak lép! da mora stati, ah!
Pred očem sin takó,
Ko tam je mogel Hugo stat
In jeze sodbo poslušat
Očetovo, ojstró! —
V obrazu obupa ni sledú,
Desravno ni iz ust glasú.

Pesmica že sama po sebi in pa vse omenjene znamenive okoljšine so nas tišale g. Koseskiga prositi: naj bi nam pripustil to pesmico natisniti, ktera se nam zastran imenovanih okoljšin toliko važna zdi in ktera nam kaže, da je naš Koseski že prepreval v milim domačim jeziku, ko so še zlo zlo redki bili domorodni glasi v gaju slovenskim. Dolgo se je branil blagi pesnik in le nerad se je vdal našimu nadleževanju, rekoč, da to delo mladenča in še zlo pokaženo po mnogih tiskarnih pogreških ni več natisa vredno. Vunder, ker nam vse rad da, kar ima, nam jo je poslal za „koledarčka“ le toliko popravljeno, kolikor je izvirnost perviga natisa pripustila. — Poslal nam jo je s tem tudi znamenivim pristavkam, da nadpis pesmi „potažba“ mu je rajni Vodnik svetoval. „Ko sim o tem ž njim govoril — nam piše g. Koseski — je sedel stari častitljivi pesnik ravno pri pisni mizi; na to vzame svoje slovarne spise v roke; mi pové več besed za nemški „Trost“; tudi „tolažba“ je imenoval; poslednjič pa mi vunder „potažba“ nasvetje, in pri ti sim tudi ostal. Za me je tedaj to delice le zato važno, ker me je z Vodnikom, Čopam in posredno tudi s Prešernam — tedaj s tremi možmi, ktere tako visoko spoštujem, v duševno dotiko pripeljalo. Vsi trije že v grobu počivajo, in vedó poslednje besede moje slabe pesmice ceniti.“ —

Nate jo, častiti bravci in mile bravke! „Koledarčku“ je
Izdatelj.

*) V zapuščini slavniga rajniga pesnika smo našli prevod Parizine do 14. oddelka, iz kterih poslednje in še nikdar natisnjene, „koledarčku“ uverstimo. Nadjamo se, da bojo častiti bravci in bravke poslednjo pesem našiga prezgodaj umerliga pesnika z veliko radostjo sprejeli.

Molcé tam bleđa čaka prěd
 Sodnikam ona sklep čez grěh,
 Kjer prěd vesel je sjal poglěd
 Nje govoreči po versteh
 Ji streči hrepenečih mož,
 Kjer žen, deklět, cvetečih rož,
 Bla skerb posnemati sladké
 Besede, hójó, šego nóš,
 Vso ljubeznjivost nje;
 Kjer iz skerbí v očeh nje jok
 Bi vzdignul bil ji tisuč rok,
 Snel s tisuč nožnic meče koj,
 Pripravljene vse za-njo v boj.
 Kakó se je premenil čas!
 Ob moč pokorsnja njih, nje vkaž'
 Molcé, nje brambe ni jim skerb,
 Oči v tléh, čelo polno gerb,
 Roké na križ, v obrazu léd,
 Na žnablíh zasramvanja sled,
 Sedi gospá, žlahtnikov rěd.
 In on, izvoljeni nje zvest,
 Ki bi pušico vzal zdaj v pest,
 On, ki bi vmerl alj jo otěl,
 Ak bil bi prost en miglej cěl,
 On, ki ga mačohe pogled
 Je vnel, — v verigah z njo je vred,
 Ne vid' obupa solz tolkanj,
 Ki za-se manj tekó, ko za-nj.
 Trepavnice, nad kterim žil
 Se madežik višnjel je vil
 Skoz belši, ko snega belóst,
 (Za žnoble kakošna sladkóst!)
 So zdaj blé viditi zares
 Le teža, senca ne očés;
 Megljèn, težák pogled nje blag',
 Oči, studenc debelih srag.

Mu solz se za-njo vlil bi tok,
 Alj vsih poglěd je va-nj ozěrt,
 Če čuti skerb, zatisne jok,
 Stojí po koncu, nepotěrt;
 In kar sercé skrivej terpi,
 Pred množico ne ostermí.
 Vunder ne smé pogledat je,
 Ne dni preteklih spomnit se,

Dolga, ljubezni, zdanjih zvez,
 Sovraštva dobrih, oča v jez',
 Sodbe svetá, sodbe nebés,
 In njé, ah njé! pogledat' jih
 Ne smé nje lic, kot smert bledih
 Skipelo bi sercé, in vès
 Na dan prišel b' obup in kès. —

»Še včera — Azo zdaj začne —
 Me žena, sin, slovila sta;
 Té sanje davi so prešle. —
 Zvečer ne bo nobeniga,
 Sam bom, dokler svoj tek končam,
 Najbo! Človeka ne poznam,
 Ki bi, kar jez, ne storil sam.
 Med nami zvez razterganih
 Jez nisim kriv. Pustimo tó,
 Že čaka, Hugo! te menih,
 Po tim dolgá plačil' ojstró.
 Le preč! Bogá zdaj prosi ti.
 Pred ko pripelje zvezde noč,
 Poskusi, de ti odpusti
 In te odveže, če je moč.
 Na zemlji tukaj kraja ni,
 Kjer skupej eno uro le
 Bi mógla sopsti jez in ti.
 Bog te obvar! Ne bom jez je,
 Ti vidla boš glavó njega,
 Ti, slaba stvar! — Ne morem več —
 Idi brezserčna žena preč;
 Ne jez, ti si vmorila ga.
 Če ta pogled te ne vmorí,
 Končal ne bom jez tvojih dní.

Skrije Azo zdaj obraz —
 Sèncà se žila debelí,
 De vidi se, kak vrela kri
 Z možganov sèm ter tjè hití;
 Zató pripogne se en čas,
 De bi skríl kak mu gre okó
 Trepečo dene na-nj rokó. —
 Roké sin vzdigne vklejnene,
 En kratik čas, on prosi, de
 Bi slišal oče ga. — Molcé
 Dovolí on mu prošnje té.

Narodske pesmi slovanskih narodov avstrijskiga cesarstva *).

Česka:

Sirotek.

Osirelo dítě,
O pul druhém létě.
Když ge rozum bralo,
Na matku se ptalo.
»Ach táto, tatičku!
Kam ste dal mamičku?«
»»Twá matka twrdě spí,
Žádny ji nezbudí.
Na hrbítowě leží
Nedaleko dwerí««. —
Jak dítě slyšelo,
Na hrbítow běželo.
Špendličkem kopalo,
Jehličkau hrabalo.
Když se dohrabalo.
Smutně zaplakalo:
»Ach mámo, mamičko!
Promluwte slowičko«.
»»Ach, dítě! nemohu,
Mám na sobě hlínu.
A na srdci kámen —
Hori jako plamen.
Jdi dítě, jdi domu,
Maš tam jinou mámu««. —
»Ta není tak mila,
Jako wy ste byla.

Poslovenjena:

Sirotek.

V mladih dnech zgubilo
Dete mater milo.
Začne odrašati,
Misli: kje je mati?
»Tata, ah moj tata!
Kjé je mama zlata?«
»»Mama je zaspala,
Nikdar ne bo vstala.
Na pokopališi
Vštric duri jo iší««. —
Dete to slišalo,
K grobu pribežalo,
Z iglico kopalo,
V groba dno tišalo,
K truplu dokopalo,
Britko zajokalo:
»Ah l' en glasik pusti
Mama 'z sladkih ustí«.
»»Milčik, nisim vstani,
Teška perst mi brani,
In na serci kamen,
Hujši kakor plamen.
Pojd' domu, saj tamo
Imaš drugo mamó««. —
»Ah ta ni tak mila,
Kakor vi ste bila.

*) Za pokušnjo podamo pod tem naslovam vence mičnih narodskih slovanskih pesem v izvirnim jeziku in s prevodom slovenskim, zloženim skozi in skozi po našim izverstnim pesniku gosp. Francetu Cegnarju, razun perve Češke, ki je bila že zdavnej poslovenjena po vèrlim pesniku gosp. J. Žal nam je le, da nam je v natisu izvirnih českých, moravských, poljských in sèrbských pesem tem narečjem lastnih pismenk r s strešico (rz, rž), e in a s repičem, grobiga l, topljeniga n itd. manjkalo. Vunder bojo v teh jezicih zvedeni bravei to pomanjkanje v branju lahko nadomestili. Izdatelj.

Když má chleba dáti,
Trikrát jej obráti.

Když wy ste dáwala,
Wy ste mazáwala.

Když hlavičku češe,
Krew potučkem teče.

Když wy ste česala,
Wy ste objímala.

Když nožicky myje,
O škopiček bije.

Když wy ste mywala,
Čele ste zlíbala.

Když košilku pere,
Diw mne neprokleje.

Když wy ste práwala,
Wy ste si zpiwala.

Což je po té mámě,
Když my wás nemáme!« —

»Jdi dítě, jdi domu,
Poruč Pánu Bohu.

Já tam přijdu k tobě
A wezmu tě k sobě« —

Dítě přišlo domu,
Položilo hlavu.

Jeden den stonalo,
Druhý den skonalo,
Tretí — pohreb mělo.

Ko kruh reže, bleđa
Trikrat ga ogleđa;

Ko ste ga vi dala,
Ste ga namazala.

Češe me na glavi,
Lasce m' okervavi;

Vi ste me česala,
Sladko objemala.

K' mi nožice mije,
Me ob mivnik bije;

Vi ste me vmivala,
V čelo kušovala.

Ko mi srajco père,
Se nad mano dère;

Vi srajčico prala,
Sladko prepevala.

Čmu ta nova mati?
K' vi nemor'te vstati!«

»Idi ljubčik, zročí
Božji se pomoči!

V kratkim pridem k tebi
Pa te vzamem k sebi« —

Dete se vernilo
Glavec položilo.

Pervi dan zbolelo,
Drug' dan oterpnelo,
Tretji — pokop 'melo. J.

Moravska:

Wyminowání.

Jestli jsi ty krajčei, ei! ze swěta
širého,
Ušij ty mně suknu, ei! z lista
makowého.

»Já ti ju ušiju, ei! z lista mako-
wého,
Napradešli nití, ei! z dešča ma-
jowého«.

Poslovenjena:

Pogoji.

Si, krojáč *), primahal, hej! s
širocega swěta,
Šivaj novo sukno, hej! mi z li-
sta makov'ga.

»Jaz bodem šival, hej! ti z lista
makov'ga.
Le naprédi niti, hej! mi z dežca
majov'gaz.

*) Krojáč, to je, šivár ali ponemčeno-slovensko žnidar.

Já ti jich napradu, ei! z dešča
majowého
Ušijesli čizmy, ei! z komára mla-
dého.

»Já ti jich ušijo, ei! z mladého
komára,
Wystelešli postel, ei! na prostred
Dunaja«.

Já ti ju wystelu, ei! na prostred
Dunaja,
Jestli na nu lehues, ei! suchyma
nohama.

Jaz jih bom naprédel, hej! ti z
dežca majov'ga,
Če mi šijes čizme, hej! s komarja
mladega.

»Jaz ti jih pa šijem, hej! s ko-
marja mladega,
Če postelješ postljo, hej! mi v
sredo Dunaja« *).

Jaz posteljem postljo, hej! ti v
sredo Dunaja,
Če se va-njo vležeš, hej! z no-
gama suhima.

Slovaška:

Barbora.

Král na wojnu werbuje,
Ženy, diowky slučuje,
Ženy, diowky po predku,
Samych chlapow do zadku.
Jeden sa mu stary zdal,
Ze on syna sam nemal.
Má on doma tri deerky,
Pekné ako holúbky.
Ta naymladsja Barbora
Slowicko mu mluwila:
»Nestaraj sa, taticku!
Já puojdem na wojničku.
Kup mi konja wranného.
Nowuo sedlo na ného,
Zlatu šáblu ku boku
A pár pistol do rukú«.
»Ei Barborko, dcero má,
Znášli že je wojna zlá?
Nedáwaj sa do predku,
Ale radcej do zadku!¹⁴
Ked' na konja sedala,
Otec i mat' plakala,
Ona na to nedbala,
Do predku sa držala,
Wen zo dworu wybehla,
Trikrát tábor obehla.
Král sa na to čudowal
Potom k wojsku powedal:
»To je woják obratny,
To je šuhaj prekrásny,

Poslovenjena:

Barbara.

Kralj na vojsko spravlja se,
Zbira žene, deklice,
Žene, deklice odspred,
Zad korači fantov red.
Starček zraven tud je bil,
Ker se sin mu ni rodil,
Hčerke zale tri domá
Kot golobčike imá.
Mu najmlajši Barbara
Tiho je govorila:
»Ne žaluj mi, oče, ne,
»Jaz podam na vojsko se;
»Kupi konja vranca mi,
»Z novim sedlom ga pokri,
»Zlato sablico za pas,
»V roko daj pistol mi kras«.
»»Barbara, o hčerka mja,
»»Veš li, kaj je vojska zla?
»»Ne, ne dirjaj ne odspred,
»»Voli raji zadnji red!««
Se na konja dvignula,
Oče, mati plakala,
Ona ni porajtala,
Je naprej zadirjala;
Se iz dvora zakadí,
Trikrat tabor obletí,
Kralju zdi se čudno to.
Tak ogovori vojsko:
»To pogumen je voják,
»To prekrasen je junák,

*) Rěko Donovo imenujejo drugi Slaveni Dunaj.

Keby on bol panenka,
Hnedby bola má ženka.
»Jasny Kraly! panna som,
Drž si slovo, twoga som!«

»Ko bil gospodična bi
»Vzel bi ga za ženo si.«
»Svitli kralj! jaz dekle sim,
»Mož beseda, tvoja sim!«

Poljska:

Przemiany,

Kasia.

Stane ja sie, stane tym sywym
kaczorem
I poplyne sobie tym bystrym je-
ziorem,
Twoja mila nie bede,
Kole ciebie nie siecie,
Jasienku mój.

Jas.

A mamei ja takie sidla,
Złape kaczke za skrzydla;
Musisz moja mila być,
Mnie te wole uczynić:
Kasienku moja.

Kasia.

Stane ja sie, stane ta wodna ry-
beczka,
I poplyne sobie tamta bystra rze-
czka,
Twoja mila nie bede, (ponavlj.)

Jas.

Maja rybacy taka wedeczke,
Wylowia latwo z wody rybeczke,
Musisz moja mila być, (ponavlj.)

Kasia.

Stane ja sie, stane siwenkim go-
labkiem,
I usiade sobie pod zielonym dab-
kiem.
Twoja mila nie bede, (ponavlj.)

Poslovenjena:

Spremini.

Kasia.

V sivo račico se hočem spre-
niti,
Bistro jezero plavaje prekositi,
Ne bom tvoja ljubica,
Ne vpoguj kolenica
Jasenko moj!

Jas.

Jaz pa imam zanjke jake tako,
Vjamem za peruto račco vsako,
Moraš moja ljuba bit',
Mojo voljo dopolnit'
Kasienka moja!

Kasia.

Jaz pa v ribico se bodem spre-
nila,
V bistri vodi tu in tam se potopila,
Ne bom tvoja ljubica,
Ne vpoguj kolenica
Jasenko moj!

Jas.

Ribiči pa take mreže imajo
'z vode ribice loviti znajo,
Moraš moja ljuba bit',
Mojo voljo dopolnit'
Kasienka moja!

Kasia.

Bodem pa zletela siva golobica,
Skrila se v zeleno listje bukve tica.
Ne bom tvoja ljubica,
Ne vpoguj kolenica
Jasenko moj!

Jas.

A mamci ja ostre siekiéry, topory,
Kaže powycinać te lasy i bory,
Musisz moja mila być, (ponavlj.)

Kasia.

Stane ja sie, stane ta jasna gwia-
zdeczka,
I pójde do nieba prosciutka dró-
żeczka
Twoja mila nie bede, (ponavlj.)

Jas.

A mamci ja strzale, przy boku,
To ja nia zabije te panne, w obloku:
Musisz moja mila być, (ponavlj.)

Kasia.

Moja matulu! piecżże już placki,
piecżże i kolacze;
Niechże ten Jasienko do drzwi nie
kolacze.
Musze jego żona być,
Wole jego uczynić,
Matulu moja!

Rusinska:**Krakowiak.**

Bieży konik, bieży,
Trawka pod nim leży,
Szczęśliwa dziewczyna,
Co chłopcom niewierzy.

Próżne me zamysły,
I próżne wzdychania,
Żyć s teba, niemoge,
Los mi tego zbrania.

Czyli żem sie na ten
Biedny swiat zrodzila,
Żebym cale życie
W goryczy trawila?

Jas.

So sekire ostre in topori
Kot las naglo bodo padli bori,
Moraš moja ljuba bit',
Mojo voljo dopolnit'
Kasenska moja!

Kasia.

Pa bom v jasno zvezdico se spre-
menila,
Pojdem do neba, se ondi zasvetila,
Ne bom tvoja ljubica,
Ne vpoguj kolenica
Jasenko moj!

Jas.

Jaz privežem strelko si krog boka,
Zvezdo vstrelim znad nebes obloka,
Moraš moja ljuba bit',
Mojo voljo dopolnit'
Kasenska moja!

Kasia.

Moja mamica! k možitvi pěči
prešce in kolače!
Neče v duri nehat terkat Jasenko
inače,
Moram njega žena bit'
Njega volji se uklonit',
Mamica moja!

Poslovenjena:**Krakowiak.**

Beži konjček, beži,
Travca pod njim leži;
Srečno dekle, ktere
Mladeneč ne zneveri.

Zastonj mi zdihovati,
Zastonj mi je tožiti,
Osoda meni brani,
Ti moj ne moreš biti.

Zakaj na tužni zemlji
Sim reva se rodila,
Da grenke solze v zalem
Življenju bi točila?

Jednym slóuce wschodzi
I wzbíta sie w góre,
A mnie nieszcześliwéy
Zachodzi za chmure.

Vam milo solnee vshaja,
Se smeja v zlatu zorje,
In meni pa nesrečni
Zakriva se za morje.

Sèrbska:

Mladoženi.

Milan konja na Bosni potkiva,
Ne kuje ga, čim se konji kuju,
Vet' ga kuje srebrom i olovom;
On ga kuje, konj se nogom baca.
Milan konju potijo govori:
»Stani konju, stani, dobro moje!
»Ako, konju, dobro dovedemo,
»Bitě dobro i meni i tebe:
»Opleště ti jasle javorove,
»Metatě ti smilja i bosilja,
»Dan da jedeš, a dva da se igraš;
»Ako l', konju, udo dovedemo,
»Bitě udo i mene i tebe:
»Opleště ti jasle jadokove,
»Meta tě ti gorke čemerike,
»Dan da jedeš, a dva da boluješ«.

Poslovenjena:

Ženin.

Milan kuje konjiča na Bosni,
Ne kuje ga, s čim se konji kujo,
Ampak kuje srebrom gainsvincem;
On ga kuje, konj pa z ного bje.
Milan konju govori na tihem:
»Stoj o konjček, stojmi, dobro moje!
»Ako, konjček! verneva se dobro,
»Bode dobro meni in pa tebi;
»Bom opletel z javorom ti jasli,
»Bom ti kladel smilje in bosilje *),
»Da en dan boš jedel, dva igral se.
»Ako konjček! verneva se hudo,
»Bode hudo meni in pa tebi:
»S ternjem bodem ti opletel jasli,
»Kladel bodem gorke ti čemeriko,
»Da en dan boš jedel, dva bolchal«.

Horvatska:

Vojni novák (rekrut).

(Je skozi in skozi razumljiva brez poslovenjenja).

Trava zelena!

Gdo bu tebe, trava, kosil,
Kad ja budem puško nosil?

Roža rumena!

Gdo bu tebe, roža, tergal,
Kad ja nebum k Maši hodil?

Vino čerleno!

Gdo bu tebe, vince, pil,
Kad ja budem v zemli gnil?

*) Cvetici tako imenovani: smilje, Strohlume, slamna cvetica, bosilj, basilka, basilicum.



Kdaj?

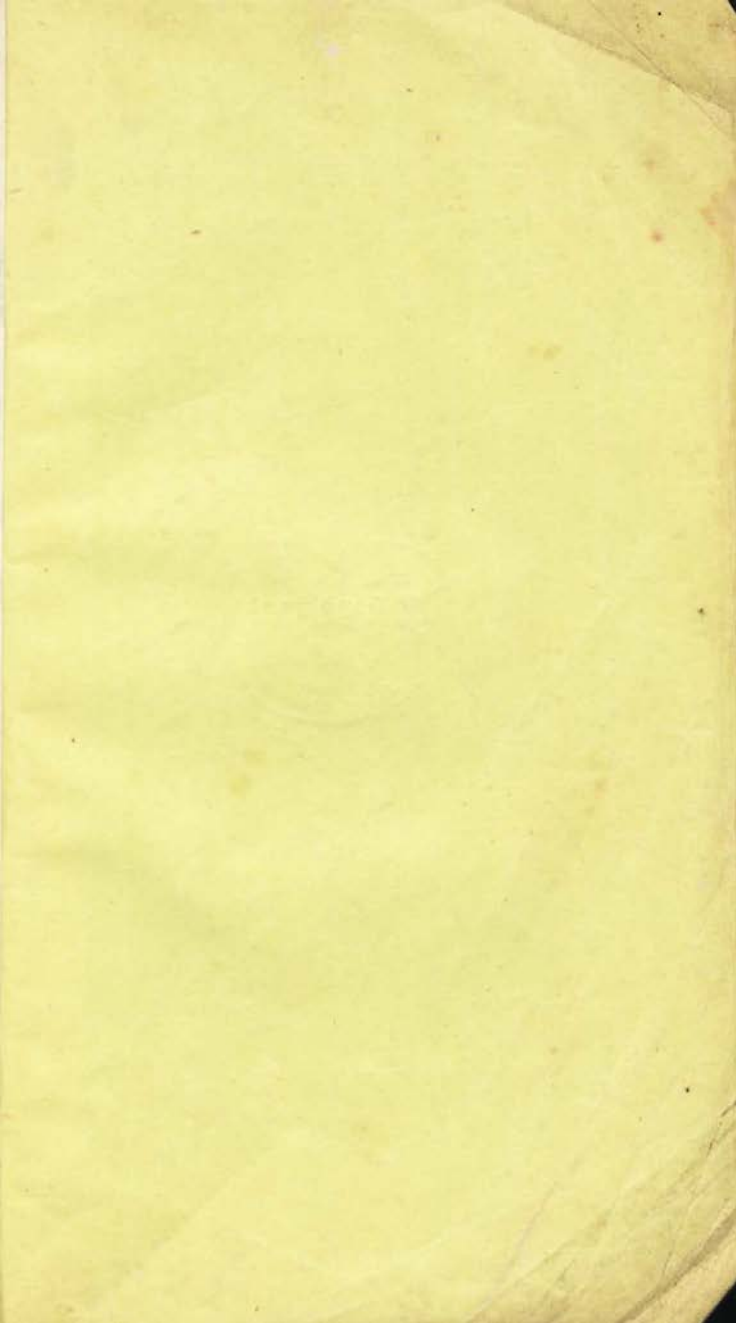
Ginjeno.

1. Nè ha la kdaj ti bo, mi la slo-venja stoj-ga o-če si ca pa da ti ha-
 2. Kdaj ti že v višnje-vo nebo boš dvo-gnula, glav-co o-proste no, mi la o-če-
 3. Se xve se li lo ne bode mi li-či ce, cvette na njemu ne žarne cvet-
 4. Ko se xa-ve dli vsi bode si no-vi spet, vre li v na-ro-je mi, serca po da-

1. pli ca! Kdaj xve se li-lo bo be lo se li-či ce, cvette na njem le-pó
 2. si ca! Si nek, o si-neh moj, x mojša o-če-si ca pač ne bo ne ha la
 3. či ce: Dokler ne sve-ti mi solnce prijet-ni ši, do kler mi pi-je kri
 4. ri li: Radost no vvi-šnje vo ne bo bom dvo-gnu la, glav-co o-pro ste no

1. mlade cveti-či ce? Cvette na njem lepó mlade cveti-či ce!
 2. pa da ti ha pli ca; pač ne bo ne ha la pa dati ha-pli ca;
 3. la stai, nexve-sti sin. Do kler mi pi-je kri lastni, nexve-sti sin.
 4. mi la o-če-si ca. Glav-co o-pro ste no mi la o-če-si ca.





Dupl.

1700

